

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 43/2013-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. apríla 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza o sťažnosti JUDr. M. S., B., zastúpenej A. s. r. o., B., konajúca prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. M. Š., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C/34/2010, za účasti Okresného súdu Trenčín, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. M. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 34/2010 porušené boli.

2. Okresnému súdu Trenčín p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 34/2010 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. JUDr. M. S. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Trenčín p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trenčín je p o v i n n ý uhradiť JUDr. M. S. trovy konania v sume 269,58 € (slovom dvestošesťdesiatdeväť eur a päťdesiatosem centov) na účet A. s. r. o., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júna 2012 doručená sťažnosť JUDr. M. S., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej A. s. r. o., B., konajúca prostredníctvom advokáta a konateľ'a JUDr. M. Š., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C/34/2010 (ďalej aj „namietané konanie“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala Okresnému súdu Bratislava I žalobu o ochranu osobnosti a návrh na nariadenie predbežného opatrenia proti JUDr. D. L., B. (ďalej len „odporca v 1. rade“), a proti obchodnej spoločnosti M., spol. s r. o., B. (ďalej len „odporca v 2. rade“, spolu ďalej len „odporcovia“).

Sťažovateľka v petite žaloby žiadala, „*aby súd určil povinnosť žalovanému v prvom rade zaistiť, aby v hlavnom televíznom spravodajstve žalovanej v II. rade, t. j. v Televíznych novinách o 19.00 hod. bolo odvysielané ospravedlnenie, ďalej že žalovaná v druhom rade je*

povinná do 10 dní od právoplatnosti rozsudku odvysielat' v hlavnom televíznom spravodajstve v Televíznych novinách o 19.00 hod. ospravedlnenie žalovaného v I. rade. Žalovaná rovnako požadovala, aby súd vyslovil povinnosť žalovaného v I. rade zaplatiť žalobkyni do 3 dní od právoplatnosti rozsudku sumu 33.190,- EUR a náhradu trov konania a právneho zastúpenia.“.

Okresný súd Bratislava I 2. septembra 2009 postúpil vec z dôvodu miestnej príslušnosti Okresnému súdu Banská Bystrica. Z dôvodu oznámenia zaujatosti zákonnej sudkyne a aj vyjadrení ďalších sudcov Okresného súdu Banská Bystrica o tom, že sa cítia byť v predmetnej veci zaujatí, bola vec predložená na rozhodnutie Krajskému súdu v Banskej Bystrici. Vzhľadom na oznámenie sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici, že sa cítia byť vo veci zaujatí, bola vec po opakovanom rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 4 Nc/6/2010 z 9. marca 2010 v znení opravného uznesenia sp. zn. 4 Nc 6/2010 z 23. marca 2010 odoslaná Krajskému súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“). Krajský súd uznesením č. k. 4 NcC 8/2010-90 z 3. mája 2010 rozhodol, že sudcovia Okresného súdu Banská Bystrica sú vylúčení z prerokúvania a rozhodovania veci, a vec prikázal na prerokovanie a rozhodnutie okresnému súdu, ktorému bola vec doručená 18. mája 2010.

Okresný súd uznesením zo 7. júna 2010 zamietol návrh sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením z 20. júla 2010 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza:

„Dňa 20. 10. 2011 podala sťažovateľka sťažnosť na sudkyňu JUDr. E. V. za priet'ahy konania predsedovi Okresného súdu Trenčín, nakoľko za obdobie viac ako 1 rok a 5 mesiacov, počas ktorého je vec pridelená príslušnej sudkyni na prejednanie a rozhodnutie, táto nevytýčila pojednávanie ani nevykonala iný úkon. V sťažnosti sťažovateľka žiadala o okamžité zjednanie nápravy a ďalší efektívny a rýchly postup v príslušnom konaní.

V odpovedi podpredsedu Okresného súdu Trenčín na sťažnosť zo dňa 20. 10. 2011 sa uvádza, že po preskúmaní spisu podpredsedom súdu, vo veci nebol skutočne dlhší čas

vykonaný žiadny úkon. Podpredseda súdu podľa odpovedi na sťažnosť upozornil zákonného sudcu konať vo veci plynule a bez zbytočných prieťahov.

Dĺžka predmetného súdneho konania je ku dnešnému dňu 33 mesiacov a od posledného úkonu súdu vo veci ubehli takmer 2 roky. Vo veci nebolo ku dnešnému dňu vytýčené pojednávanie.

Sťažovateľka poukazuje na relevantnú judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a na to, že postup okresného súdu je poznačený nečinnosťou. V tejto súvislosti ďalej uvádza:

„Sťažovateľka žiadnym svojim správaním a úkonom nezapríčinila, že predmetné konanie trvá už 33 mesiacov, naopak riadne si plnila svoje procesné povinnosti a uhradila súdny poplatok.

Extrémna dĺžka súdneho konania pred Okresným súdom Trenčín ohrozuje sťažovateľkino ústavné právo na domáhanie sa ochrany svojich práv pred súdom, obzvlášť v tak citlivej veci ako je ochrana osobnosti, ktorá bola podľa názoru sťažovateľky porušená v dôsledku konania žalovaných v predmetnom spore. Nečinnosť Okresného súdu Trenčín vo veci spôsobuje, že sťažovateľka je prakticky neustále nútená čeliť dôsledkom neoprávneného zásahu do jej práv a právom chránených záujmov nakoľko výrok žalovaného v I. rade vyvolal v profesionálnom i osobnom živote žalobkyne negatívne následky. Predovšetkým výrazne utrpela profesijná česť, dôstojnosť a dobré meno žalobkyne ako sudkyne, nakoľko svojím výrokom žalovaný v I. rade vyjadril názor, že žalobkyňa je skorumpovaná a v sudcovskom stave by naďalej nemala pôsobiť. Vyjadrenie žalovaného v I. rade prostredníctvom žalovaného v II. rade spôsobilo i tlak na následné pozastavenie výkonu sudcovskej činnosti žalobkyne, ktorá ku dnešnému dňu nevykonáva svoju funkciu a poberá i znížený plat. Rovnako nepriaznivú odozvu vyvolali výroky i v osobnom živote žalobkyne najmä prostredníctvom jej syna, ktorý pocítil dôsledky negatívnej publicity žalobkyne v práci i súkromnom živote. Z vyššie uvedených dôvodov je zrejmé, že žalobkyňa má záujem na bezodkladnom rozhodnutí veci.

Celková dĺžka konania k dnešnému dňu predstavuje viac ako 33 mesiacov a od posledného úkonu súdu ubehli už takmer 2 roky. ...

Podľa názoru sťažovateľky je pre posudzovanie primeranosti dĺžky konania relevantný časový rámec od podania návrhu sťažovateľky až po vydanie právoplatného rozhodnutia. Z uvedených dôvodov je sťažovateľka toho názoru, že porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote naďalej trvá.“

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 16C 34/2010 bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

2. Okresnému súdu Trenčín prikazuje v ďalšom konaní konať bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľke priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,- EUR, ktoré je Okresný súd Trenčín povinný vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trenčín je povinný sťažovateľke uhradiť trovy konania na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľka odôvodňuje s poukazom na kritériá, ktoré uplatňuje ESLP, pričom uvádza:

„Vzhľadom na celkovú doterajšiu dĺžku prvostupňového konania (viac ako 33 mesiacov) a už podanú opodstatnenú sťažnosť na prieťahy predsedníčke súdu, sťažovateľka má za to, že požadovaná suma finančného zadosťučinenia za utrpenu nemajetkovú ujmu vo výške 5.000,- EUR je primeraná. Význam predmetu konania pre sťažovateľku je uvedený vyššie.“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 43/2013-20 z 23. januára 2013 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne

pojednávane. Právna zástupkyňa sťažovateľky a predsedníčka okresného súdu oznámili, že na tom netrávajú.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľky a predsedníčky okresného súdu, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nie je možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predsedníčka okresného súdu sa k sťažnosti vyjadrila v prípisoch č. Spr 1165/2012 zo 17. decembra 2012 a zo 14. februára 2013.

V prípise zo 17. decembra 2012 poukázala na to, že sťažovateľka podala predmetnú žalobu Okresnému súdu Bratislava I s tým, že táto vec bola okresnému súdu doručená 18. mája 2010. Do svojho vyjadrenia zahrnula prehľad procesných úkonov, ktoré okresný súd v namietanom konaní urobil, pričom uviedla:

„Z uvedeného prehľadu jednoznačne vyplýva, že v čase od nápadu veci na Okresný súd Trenčín do pridelenia spisu Ing. JUDr. M. M. neboli vo veci žiadne prieťahy spôsobené tunajším súdom. Konalo sa plynulo.

Je pravdou, že v čase dlhotrvajúcej práceneschopnosti zákonnej sudkyne a pridelenia spisu inému sudcovi sa vo veci nekonalo, a to napriek upozorneniu podpredsedu súdu. Je mi známa judikatúra ústavného súdu vo veciach prieťahov, ktorá nezohľadňuje zlé personálne obsadenie súdu a s tým súvisiacu nečinnosť. Napriek tomu mi nedá uviesť, že v priebehu roku 2011-2012 odišlo z tunajšieho súdu 7 sudcov bez akejkoľvek náhrady. Okrem toho ďalšia sudkyňa (zákonná vo veci) bola práceneschopná celý rok. Spisy po nej a ostatných, čo prestali pracovať na súde, boli prerozdeľované medzi tých, čo ostali a objektívne neboli spôsobilí vo všetkých veciach konať bez prieťahov.

Pokiaľ ide o nárok sťažovateľky týkajúci sa primeraného zadosťučinenia, mám za to, že je neprimerane vysoký.“

V prípise zo 14. februára 2013 predsedníčka okresného súdu odkázala na svoje vyjadrenie zo 17. decembra 2012.

Právny zástupca sťažovateľky po predchádzajúcej výzve ústavného súdu poskytol svoje stanovisko k vyjadreniam predsedníčky okresného súdu podaním zo 7. marca 2013, pričom uviedol:

„Z vyjadrenia Okresného súdu Trenčín je zrejmé, že v konaní vznikli viaceré prietahy, a to v období od 17. 12. 2010 do 12. 09. 2011 a od 30. 12. 2011 do 10. 07. 2012. Podľa názoru sťažovateľky prietahy vyplývajú aj zo skutočnosti, že vec bola Okresnému súdu Trenčín pridelená 18. 5. 2010 a prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo až dňa 10. 12. 2012. Prietahy v konaní vo svojom vyjadrení priznáva i samotný Okresný súd Trenčín.

Z vyššie uvedených dôvodov sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol tak ako požadovala v ústavnej sťažnosti.“

Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu zistil, že po tom, ako okresný súd uznesením č. k. 16 C/34/2010-112 zo 7. júna 2010 zamietol návrh sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia, a po rozhodnutí krajského súdu o podanom odvolaní (25. júna 2010 elektronicky a 29. júna 2010 podanom písomne) uznesením č. k. 4 Co/212/2010-133 z 20. júla 2010, ktorým uznesenie okresného súdu potvrdil, bol súdny spis s rozhodnutím krajského súdu doručený okresnému súdu 26. júla 2010, ktorý následne doručoval predmetné uznesenie krajského súdu účastníkom konania.

Dňa 15. októbra 2010 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky na zaplatenie súdneho poplatku za návrh. Prípisom z 12. novembra 2010 okresný súd doručoval návrh sťažovateľky odporcom s výzvou, aby sa k nemu vyjadrili. Vyjadrenie odporcu v 2. rade bolo okresnému súdu doručené 6. decembra 2010. Dňa 16. decembra 2010 bola okresnému súdu vrátená zásielka, ktorú si odporca v 1. rade neprevzal. Po opakovanom pokuse o doručenie návrhu, odporca v 1. rade prevzal predmetnú zásielku 22. decembra 2010. Dňa 12. januára 2011 bola okresnému súdu doručená žiadosť odporcu

v 1. rade o predĺženie lehoty na vyjadrenie k návrhu. Následne odporca v 1. rade doručil okresnému súdu svoje vyjadrenie k návrhu 28. januára 2011.

Dňa 23. septembra 2011 bola predmetná vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudcovi JUDr. Ing. M. M. Podpredseda okresného súdu doručil 31. októbra 2011 zákonnému zástupcovi s poukazom na § 30 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“) upozornenie, aby konal vo veci plynulo a bez zbytočných prieťahov. Dňa 9. januára 2012 konajúci sudca požiadala svojim prípisom o zaslanie fotokópie žaloby, zápisnice z pojednávania a vyjadrenia účastníkov k veci zo spisu Okresného súdu Prievidza vedeného pod sp. zn. 12 C/244/2009. Predmetná vec bola následne pridelená 10. júla 2012 sudkyňi okresného súdu JUDr. E. V. Na základe sťažnosti na prieťahy v konaní predsedníčka okresného súdu 19. septembra 2012 upozornila konajúcu sudkyňu na povinnosť konať vo veci plynulo a bez zbytočných prieťahov. Dňa 12. októbra 2012 okresný súd nariadil pojednávanie na 10. december 2012. Okresný súd 16. novembra 2012 zaslal vyjadrenia odporcu v 1. rade právnenmu zástupcovi odporcu v 2. rade. Dňa 10. decembra 2012 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo následne odročené na 11. február 2013. Z účasti na pojednávani 10. decembra 2012 sa ospravedlnili dvaja svedkovia.

Zo zistenia ústavného súdu tiež vyplýva, že na pojednávani 11. februára 2013 boli prítomní sťažovateľka a jej právny zástupca a právni zástupcovia odporcov. Okresný súd na predmetnom pojednávani vykonal dokazovanie výsluchom svedkov a následne pojednávanie odročil na 8. apríl 2013.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 34/2010.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru EŠLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety

OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd konštatuje, že konanie, predmetom ktorého je rozhodovanie o návrhu sťažovateľky na ochranu osobnosti, tvorí štandardnú agendu všeobecných súdov, v zásade právne zložitú nie je, spravidla však vykazuje znaky faktickej zložitosti. Túto skutočnosť, ako aj povahu veci zohľadnil ústavný súd aj pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľky.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka v doterajšom priebehu konania poskytovala okresnému súdu potrebnú súčinnosť, a preto nemožno pripísať na jej ťarchu podiel na tom, že namietané konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené.

3. Napokon ústavný súd posudzoval postup okresného súdu v doterajšom priebehu konania. Pri hodnotení tohto kritéria vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej zbytočné priet'ahy v konaní, a teda porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou,

teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd na základe skutočností vyplývajúcich zo sťažnosti a zo súdneho spisu konštatuje, že postup okresného súdu je poznačený neodôvodneným obdobím nečinnosti, a to od 28. januára 2011 do 12. októbra 2012.

V tejto súvislosti ústavný súd neakceptoval námietku sťažovateľky, ktorá vo svojom vyjadrení identifikovala obdobie nečinnosti okresného súdu od 17. decembra 2010. Ústavný súd považuje konanie okresného súdu do 28. januára 2011 v zásade za plynulé a efektívne. V tomto období okresný súd rozhodoval o návrhu sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia, pričom vo veci rozhodoval aj krajský súd ako odvolací súd na základe odvolania sťažovateľky. Okresný súd tiež zabezpečoval splnenie podmienok konania (zaplatenie súdneho poplatku za návrh). Postup okresného súdu v období od 12. novembra 2010 do 28. januára 2011 je však poznačený správaním odporcu v 1. rade. Okresný súd v novembri 2010 doručoval návrh sťažovateľky odporcom na vyjadrenie, pričom zásielka pre odporcu v 1. rade bola 16. decembra 2010 vrátená ako neprevzatá. Okresný súd následne opakovane doručoval zásielku s tým, že odporca v 1. rade si ju prevzal 22. decembra 2010 a svoje vyjadrenie k návrhu doručil okresnému súdu po žiadosti o predĺženie lehoty na vyjadrenie až 28. januára 2011.

Okresný súd v prípise zo 17. decembra 2012 argumentuje tým, že prieťahy v namietanom konaní vznikli v dôsledku dlhodobej práceneschopnosti zákonnej sudkyne a tiež v dôsledku odchodu siedmich sudcov z okresného súdu bez akejkoľvek náhrady. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej už viackrát uviedol (napr. I. ÚS 23/03, I. ÚS 141/03, II. ÚS 153/06, III. ÚS 399/2011), že personálne problémy (dlhodobá práceneschopnosť sudcu, zmeny zákonných sudcov) a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia (m. m. I. ÚS 39/00, I. ÚS 55/02, III. ÚS 399/2011).

Ústavný súd ďalej poukazuje na to, že okresný súd uskutočnil opatrenia smerujúce k odstráneniu vzniknutých prieťahov tým, že prerozdělil spisy pôvodne pridelené JUDr. V. podľa § 51 ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonných sudcov opakovane upozornil 31. októbra 2011 a 19. septembra 2012 na povinnosť konať vo veci plynulo a bez prieťahov. Na tomto základe ústavný súd čiastočne akceptuje argumentáciu okresného súdu v prípise zo 17. decembra 2012 (s. 6). Ústavný súd v tejto súvislosti prihliadol tiež na to, že sudcovi, ktorému bola vec na základe prerozdelenia pridelená, je potrebné poskytnúť primeraný čas na oboznámenie sa s obsahom spisu a na jeho preštudovanie.

Ústavný súd prihliadol tiež na to, že od 12. októbra 2012 došlo k náprave v namietanom konaní a okresný súd koná vo veci v zásade plynulo. Okresný súd uskutočnil dve pojednávania – 10. decembra 2012 a 11. februára 2013, pričom toto pojednávanie bolo odročené na 8. apríl 2013.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu došlo v namietanom konaní v období od 28. januára 2011 do 12. októbra 2012 k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že namietané konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy okresnému súdu prikázal, aby v ďalšom konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 34/2010 konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľka v sťažnosti žiadala, aby jej bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € vzhľadom na „*celkovú doterajšiu dĺžku prvostupňového konania (viac ako 33 mesiacov) a už podanú opodstatnenú sťažnosť na prietahy...*“. Sťažovateľka tiež poukázala na to, aký má pre ňu význam predmet namietaného konania z hľadiska profesionálneho a osobného života.

Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc doterajšiu dĺžku namietaného konania, obdobie neodôvodnenej nečinnosti, ako aj povahu veci ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 000 € sťažovateľke primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním právnym zástupcom. Za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2012 patrí podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) odmena 127,16 €, čo spolu s režijným paušálom (7,63 €) predstavuje odmenu za jeden úkon 134,79 €. Ústavný súd priznal úhradu trov konania za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie vecí, písomné vyhotovenie sťažnosti) v celkovej sume 269,58 € (2 x 134,79 €) a uložil okresnému súdu povinnosť uhradiť trovy konania na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (bod 4 tohto nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2013